

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІ

ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ БИЗНЕС ЖОҒАРЫ
МЕКТЕБІ

ЭКОНОМИКА КАФЕДРАСЫ

Кәсіпкерлік пәні

Андабаева Г.К.

4 – дәріс сабағы. Бизнес-жоспардың мәні мен негізгі сипаттамалары

1. Бизнес-жоспар құралы ретіндегі бизнес-жоспар
2. Бизнес-жоспардың негізгі бөлімдері
3. Бизнес-жоспар түрлері

1. Бизнес-жоспарлау құралы ретіндегі бизнес-жоспар

- Бизнес-жоспар - компанияның қандай да бір коммерциялық жобаны және тұтастай компания қызметін іске асыру жөніндегі қызметінің егжей-тегжейлі әзірленген бағдарламасы.
- Қазіргі жағдайда бизнес — жоспар - кәсіпкердің маңызды іскерлік құжаты. Бірде-бір компания мұқия ойластырылып, дұрыс ұсынылған бизнес-жоспарсыз мақсаттарды нақты қалыптастыра алмайды немесе қаржыландыра алмайды. Егер сіз дәлелді бизнес-жоспар ұсынбасаңыз, ешкім сіздің іскерлік ұсынысыңызды байыптап қарамайды.

Егер сіз қайда бара жатқаныңызды білмесеңіз, адасып кеткеніңізді қалай түсінесіз? Жоспар емес, жоспарлау маңызды екенін есте сақтаңыз.

Бизнес-жоспарлы құру барысында сіздің өз бизнесіңіздің кейбір шектерін - тіпті ең маңыздыларын өзгертуіңіз мүмкін. Нақты қаражат пен бағалы уақытты шығындағанша, қағазда қателік жіберген оңай.

Жәй ғана іске асыру жеткіліксіз, табысқа қол жеткізу қажет. Бизнес-жоспарды әзірлеудің басты мақсаты — сіздің бизнесіңіздің табысқа жетуі.

Келесі факторлар бизнестің жетістігіне үлкен үлес қосады және жоспарлау процесін дәл осылар бағыттауы тиіс:

- ▶ **•бизнес тұжырымдамасы;**
- нарықты түсіну;**
- сіздің саланың даму үрдістері;**
- айқын стратегиялық ұстаным;**
- білікті басқару;**
- қызметкерлерді тарту, ынталандыру және жұмысқа қызықтыру қабілеті;**
- ▶ **•қаржылық бақылау;**
- өзгерістерді алдын ала болжау және оларға бейімдеу;**
- компанияның құндылықтары мен тұтастығы;**
- жаһандық мүмкіндіктер мен үрдістерді есепке алу.**

Бизнес-жоспардың негізгі бағыты - ең алдымен сізге стратегия әзірлеуге және оның дамуын жоспарлауға, сонымен қатар инвестиция тартуға көмектесу.

2. Бизнес жоспардың негізгі бөлімдері

- Бизнес-жоспарды құру мақсатына қарай (негіздеу үшін инвестицияларды, серіктестерді тарту және т. б.) оның бөлімдерін егжей-тегжейлі әзірлеу керек.
- Бизнес-жоспардың құрамы, құрылымы және талдап-тексерілу мыналармен анықталады:
 - компанияның функционалдық ерекшелігі мен көлемі;
 - өткізу нарығының белсенділігі;
 - бәсекелестердің тәжірибелілігі;
 - стратегиялық мақсат;
 - нақты бизнестің жергілікті міндеттері;
 - компанияның өсу перспективалары.
- Үлкен көлемді бизнес-жоспарды жасауға және оны артық ақпаратпен жүктеуге болмайды

Бизнес-жоспар бөлімдерінің үлгілік құрамын келтіреміз (халықаралық тәжірибе):

1. Түйіндеме
2. Баспақты деректері мен сипаттамасы
3. Нарық конъюнктурасының болжамы
4. Маркетинг стратегиясы
5. Бәсекелестік
6. Тауар (Қызмет)
7. Шығындары анықтау
8. Өндіріс жоспары
9. Өткізу нарығы
10. Кірістерді анықтау
11. Қаржы жоспары
12. Экономикалық, коммерциялық және әлеуметтік тиімділікті бағалау
13. Тәуекелдерді талдау және қарсы тұру шаралары

Бизнес-жоспар түрлері

1. **Басшылыққа арналған бизнес-жоспар**
2. **Банкке арналған бизнес-жоспар**
3. **Инвесторлерге арналған бизнес-жоспар**

Басшылыққа арналған бизнес-жоспар

• Нарықты түбегейлі зерттеп, тауар туралы толыққанды ақпарат, табыс пен шығыстың анализі, бастапқы мақсаттың нәтижесі қарастырылған, 20-30 беттен тұратын есеп немесе құжат.

• Бастыққа тапсыру үшін жасалады. Бұл құжат ресурстар көздерін дұрыс қолдану, инвестицияларды мақсатты түрде жұмсау, компанияның белгілі уақыт ішінде дамуы сияқты сұрақтарды қарастырады.

Банкке арналған бизнес- жоспар

Келесі бөлімдерді қарастырады:

- Танысу парағы. Банкті жұмысыңызбен таныстыру үшін оған бизнес-жоспарды табыстап, олардың толыққанды пакет көмегін алу қажет. Бұл құжат қарапайым өз сөздеріңізбен толтырылады. Көлемі– 20-30 бет.
- Банкті жобаңызбен қызықтыру. Құжаттың бұл түрі -идеяның түпкілікті түрі мен құрастырушылары, жобаның пайдалы жақтары жайлы есеп. Өз сөзіңізбен жазылған 20-30 беттен тұрады.
- Банктен инвестиция мен қарыз алу үшін. Жобаның көлеміне байланысты, бұл құжат 50 мен 300 бет көлемінде жазылады. Құрамына толыққанды құжаттар тізбегін қосады.

Инвесторлерге арналған бизнес-жоспар

- Жоспардың бұл түрі инвестормен арадағы қарым-қатынасқа байланысты. Әдетте, инвесторлерді қызықтыра алатын презентация ретінде жазылады
- Жоба туралы қысқаша ақпараттан тұрады. Құжаттың бұл түріне қатаң талап қойылады. 15-20 беттің көлемінде жоба туралы басты және нақты ақпаратты жеткізіп үлгеру қажет.
- Инвестициялық сұраныс –қалталы адамды жобаңызға қаражат құю үшін тапсырылатын құжат. Құжаттың бұл түрі ережелер мен шарттардан тұрады. Дәл осы шартқа басты назар аударылады. Қалғаны тығыз түрде жеткізіледі.

**НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА
РАХМЕТ**